

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Факультет здоров'я, фізичного виховання і спорту
Кафедра фізичної реабілітації та біокінезіології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

« 11 » 09 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Масаж загальний та реабілітаційний

Для студентів

Спеціальності: Фізична реабілітація (Здоров'я людини)

Освітнього рівня: перший (бакалаврський)

Освітньої програми: Фізична реабілітація

Київ - 2019

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма № 0538/19
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)

«   » 20 19 р.р.

Розробники:

Якимчук О. А. викладач кафедри, кафедра фізичної реабілітації та біокінезіології.
Харченко Г.Д., к.н.ф.в.с., доцент кафедри, кафедра фізичної реабілітації та біокінезіології.

Викладачі:

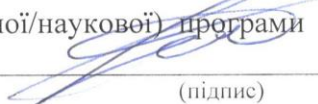
Якимчук О. А. викладач кафедри, кафедра фізичної реабілітації та біокінезіології.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри фізичної реабілітації та біокінезіології

Протокол від 10 . 09 .2019 р. № 2

Завідувач кафедри (В.М.Савченко)
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи) «227 Здоров'я людини»
____.____.2019 р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
(керівник проектної групи) (М.Ф. Хорошуха)
(підпис)

Робочу програму перевірено
____.____.2019 р.

Заступник директора/декана (О.С. Комоцька)
(підпис)

Проланговано :

На 20__/20__ н.р _____ (______). «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р _____ (______). «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р _____ (______). «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р _____ (______). «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р _____ (______). «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	Денна	Заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	2/60	
Курс	4	
Семестр	7	
Кількість модулів	2	
Обсяг кредитів	2	
Обсяг годин, в тому числі:	60	
Аудиторні	36	
Модульний контроль	4	
Семестровий контроль		
Самостійна робота	20	
Форма семестрового контролю	залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – ознайомити і сформувати професійні знання, вміння та навички щодо використання загального, реабілітаційного і лікувального масажу в оздоровчій, спортивній та клінічній практиці.

Завдання дисципліни:

- 1.(ЗК 01) Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
2. (ЗК 04) Здатність працювати в команді.
- 3.(ЗК 08) Здатність планувати та управляти часом.
- 4.(ЗК 10) Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- 5.(ЗК 11) Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- 6.(ЗК 12) Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

3. Результати навчання за дисципліною

1. (ПРз-7) Здатність демонструвати безпечно, ефективно і результативно виконання реабілітаційної програми, виконати оцінку результатів виконання реабілітаційної програми з використанням відповідних засобів вимірювання та модифікувати поточну практичну діяльність.
2. (ПРз-8) Здатність допомогти пацієнту зрозуміти власні потреби та реалізувати їх, навчати пацієнта самообслуговуванню, здоровому способу життя і профілактиці захворювань, травм та неповносправності.
3. Здатність продемонструвати техніку виконання основних та допоміжних прийомів масажу з урахуванням ділянки тіла та індивідуальних особливостей клієнта.

4. Уміння виконувати самомасаж та надавати рекомендації щодо його проведення іншою особою.

5. Здатність застосувати теоретичні знання основ масажу загального та реабілітаційного, фізіологічний вплив прийомів масажу на різні системи організму.

6. Здатність визначати показання і протипоказання прийомів масажу на різні системи організму.

7. Володіти технікою погладжування, вижимання, розтирання, розминання, та допоміжних прийомів;

8. Володіти технікою сегментарно-рефлекторного масажу.

9. Знати послідовність виконання прийомів масажу на різних ділянках тіла.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Масаж при захворюваннях та травмах центральної нервової системи.							
Тема 1. Фізіологічна дія масажу на нервову систему. Захворювання нервової системи. Протипоказання та показання для проведення масажу. Методика проведення масажу при захворюваннях нервової системи. Помилки при виконанні.	2	2					
Тема 2. Масаж при різних типах невралгії та невритах (міжреберна невралгія), методика проведення.	4	2					2
Тема 3. Масаж при наслідках порушення мозкового кровообігу. Масаж при дитячому церебральному паралічі (спастичні та в'ялі паралічі).	4	2					2
Тема 4. Техніка масажу при міжреберній невралгії.	4			2			2
Тема 5. Техніка та методика виконання масажу при невралгії трійчастого та невриті лицьового нерва.	4			2			2
Тема 6. Техніка масажу при черепно-мозковій	4			2			2

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
травмі.							
Тема 7. Техніка та методичні вказівки масажу при попереково-крижовому радикуліті.	2			2			
Тема 8. Техніка масажу при травмах периферійних нервів.	2			2			
Тема 9. Масаж при невриті ліктьового нерва.	2			2			
Тема 10. Масаж при невриті променевого нерва.	2			2			
Тема 11. Масаж при невриті і невралгії плечового сплетення.	2			2			
Тема 12. Масаж при невралгії сідничного нерва	2			2			
Модульний контроль	2						
Разом	36	6		18			10
Змістовий модуль 2. Масаж при захворюваннях вегетативної нервової системи							
Тема 13. Масаж при головному болі. Оволодіння навичками виконання.	4			2			2
Тема 14. Масаж при вегето-судинних синдромах. Схема та методики масажу, оволодіння навичками виконання.	4			2			2
Тема 15. Масаж при мігрені. Схема та методики масажу, оволодіння навичками виконання.	4			2			2
Тема 16. Масаж при хворобі Рейно. Схема та методики масажу, оволодіння навичками виконання.	4			2			2
Тема 17. Масаж при соляріте. Оволодіння навичками виконання.	4			2			2
Тема 18. Масаж при вібраційної хворобі. Методика проведення.	4			2			
Модульний контроль	2						
Разом	24			12			10
Підготовка та проходження контрольних заходів	4						
Усього	60	6		30			20

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Масаж при захворюваннях та травмах центральної нервової системи.

Лекція 1. Тема 1. Фізіологічна дія масажу на нервову систему. Захворювання нервової системи. Протипоказання та показання для проведення масажу. Методика проведення масажу при захворюваннях нервової системи. Помилки при виконанні.

Основні питання / ключові слова: нервова система, захворювання, травма, біль, ураження нервової системи.

Лекція 2. Масаж при різних типах невралгії та невритах (міжреберна невралгія), методика проведення.

Основні питання / ключові слова: міжреберна невралгія, міжреберні проміжки, захворювання.

Лекція 3. Масаж при наслідках порушення мозкового кровообігу. Масаж при дитячому церебральному паралічі (спастичні та в'ялі паралічі).

Основні питання / ключові слова: порушення мозкового кровообігу, дитячий церебральний параліч, спастичні та в'ялі паралічі, масаж по системі Манакова.

Практичне заняття 1. Техніка масажу при міжреберній невралгії.

Основні питання / ключові слова: міжреберна невралгія, міжреберні проміжки, захворювання.

Рекомендована література

1. Васічкін В. Большой справочник по массажу / В. Васічкін – СПб : АСТ, 2013. – 416 с.

2. Єфіменко П.Б. Техніка та методика класичного масажу : навч. посібник / П.Б. Єфіменко – Харків : «ОВС», 2007. – 216 с.

3. Степашко М.В. Масаж і лікувальна фізична культура в медицині : підручник / М.В. Степашко, Л.В. Сухостат. – К. : ВСВ «Медицина», 2010. – 352 с.

4. Фокін В. Полный курс массажа / В. Фокін. – М. : ФАИР, 2010. – 464 с.

5. Фокін В. Современный курс массажа / В. Фокін. – М. : ФАИР, 2010. – 624 с.

Практичне заняття 2. Техніка та методика виконання масажу при невралгії трійчастого та невриті лицьового нерва.

Основні питання / ключові слова: трійчастий нерв, невралгія, біль, лицьовий нерв, неврит. Оволодіння навичками виконання.

Рекомендована література

1. Васічкін В. Большой справочник по массажу / В. Васічкін – СПб : АСТ, 2013. – 416 с.

2. Єфіменко П.Б. Техніка та методика класичного масажу : навч. посібник / П.Б. Єфіменко – Харків : «ОВС», 2007. – 216 с.

3. Степашко М.В. Масаж і лікувальна фізична культура в медицині : підручник / М.В. Степашко, Л.В. Сухостат. – К. : ВСВ «Медицина», 2010. – 352 с.

4. Фокін В. Полный курс массажа / В. Фокін. – М. : ФАИР, 2010. – 464 с.

5. Фокін В. Современный курс массажа / В. Фокін. – М. : ФАИР, 2010. – 624 с.

Практичне заняття 3. Техніка масажу при черепно-мозковій травмі.

Основні питання / ключові слова: струс, забій, здавлення, параліч. Оволодіння навичками виконання.

Рекомендована література

1. Васічкін В. Большой справочник по массажу / В. Васічкін – СПб : АСТ, 2013. – 416 с.
2. Єфіменко П.Б. Техніка та методика класичного масажу : навч. посібник / П.Б. Єфіменко – Харків : «ОВС», 2007. – 216 с.
3. Степашко М.В. Масаж і лікувальна фізична культура в медицині : підручник / М.В. Степашко, Л.В. Сухостат. – К. : ВСВ «Медицина», 2010. – 352 с.
4. Фокін В. Полный курс массажа / В. Фокін. – М. : ФАИР, 2010. – 464 с.
5. Фокін В. Современный курс массажа / В. Фокін. – М. : ФАИР, 2010. – 624 с.

Практичне заняття 4. Техніка та методичні вказівки масажу при попереково-крижовому радикуліті.

Основні питання / ключові слова: Біль, нерв, попереково-крижовий радикуліт.

Рекомендована література

1. Васічкін В. Большой справочник по массажу / В. Васічкін – СПб : АСТ, 2013. – 416 с.
2. Єфіменко П.Б. Техніка та методика класичного масажу : навч. посібник / П.Б. Єфіменко – Харків : «ОВС», 2007. – 216 с.
3. Степашко М.В. Масаж і лікувальна фізична культура в медицині : підручник / М.В. Степашко, Л.В. Сухостат. – К. : ВСВ «Медицина», 2010. – 352 с.
4. Фокін В. Полный курс массажа / В. Фокін. – М. : ФАИР, 2010. – 464 с.
5. Фокін В. Современный курс массажа / В. Фокін. – М. : ФАИР, 2010. – 624 с.

Практичне заняття 5. Техніка масажу при травмах периферійних нервів.

Основні питання / ключові слова: периферійний нерв, травма, парез.

Рекомендована література

1. Васічкін В. Большой справочник по массажу / В. Васічкін – СПб : АСТ, 2013. – 416 с.
2. Єфіменко П.Б. Техніка та методика класичного масажу : навч. посібник / П.Б. Єфіменко – Харків : «ОВС», 2007. – 216 с.
3. Степашко М.В. Масаж і лікувальна фізична культура в медицині : підручник / М.В. Степашко, Л.В. Сухостат. – К. : ВСВ «Медицина», 2010. – 352 с.
4. Фокін В. Полный курс массажа / В. Фокін. – М. : ФАИР, 2010. – 464 с.
5. Фокін В. Современный курс массажа / В. Фокін. – М. : ФАИР, 2010. – 624 с.

Практичне заняття 6. Масаж при невриті ліктвового нерва.

Основні питання / ключові слова: біль, ліктвовий нерв, м'яз, набряк, порушення функції.

Рекомендована література

1. Васічкін В. Большой справочник по массажу / В. Васічкін – СПб : АСТ, 2013. – 416 с.
2. Єфіменко П.Б. Техніка та методика класичного масажу : навч.

посібник / П.Б. Єфіменко – Харків : «ОВС», 2007. – 216 с.

3. Степашко М.В. Масаж і лікувальна фізична культура в медицині : підручник / М.В. Степашко, Л.В. Сухостат. – К. : ВСВ «Медицина», 2010. – 352 с.

4. Фокін В. Полный курс массажа / В. Фокін. – М. : ФАИР, 2010. – 464 с.

5. Фокін В. Современный курс массажа / В. Фокін. – М. : ФАИР, 2010. – 624 с.

Практичне заняття 7. Масаж при невриті променевого нерва.

Основні питання / ключові слова: неврит, парез, променевий нерв, порушення функції.

Рекомендована література

1. Васічкін В. Большой справочник по массажу / В. Васічкін – СПб : АСТ, 2013. – 416 с.

2. Єфіменко П.Б. Техніка та методика класичного масажу : навч. посібник / П.Б. Єфіменко – Харків : «ОВС», 2007. – 216 с.

3. Степашко М.В. Масаж і лікувальна фізична культура в медицині : підручник / М.В. Степашко, Л.В. Сухостат. – К. : ВСВ «Медицина», 2010. – 352 с.

4. Фокін В. Полный курс массажа / В. Фокін. – М. : ФАИР, 2010. – 464 с.

5. Фокін В. Современный курс массажа / В. Фокін. – М. : ФАИР, 2010. – 624 с.

6. Штеренгерц О.Е. Массаж для взрослых и детей. – К. : Здоровья. – 1992. 384 с.

Практичне заняття 8. Масаж при невриті і невралгії плечового сплетення.

Основні питання / ключові слова: неврит, невралгія, плечове сплетення, біль.

Рекомендована література

1. Васічкін В. Большой справочник по массажу / В. Васічкін – СПб : АСТ, 2013. – 416 с.

2. Єфіменко П.Б. Техніка та методика класичного масажу : навч. посібник / П.Б. Єфіменко – Харків : «ОВС», 2007. – 216 с.

3. Степашко М.В. Масаж і лікувальна фізична культура в медицині : підручник / М.В. Степашко, Л.В. Сухостат. – К. : ВСВ «Медицина», 2010. – 352 с.

4. Фокін В. Полный курс массажа / В. Фокін. – М. : ФАИР, 2010. – 464 с.

5. Фокін В. Современный курс массажа / В. Фокін. – М. : ФАИР, 2010. – 624 с.

6. Штеренгерц О.Е. Массаж для взрослых и детей. – К. : Здоровья. – 1992. 384 с.

Практичне заняття 9. Масаж при невралгії сідничного нерва. Оволодіння навичками виконання.

Основні питання / ключові слова: невралгія, біль, сідничний нерв.

Рекомендована література

1. Васічкін В. Большой справочник по массажу / В. Васічкін – СПб : АСТ, 2013. – 416 с.

2. Єфіменко П.Б. Техніка та методика класичного масажу : навч. посібник / П.Б. Єфіменко – Харків : «ОВС», 2007. – 216 с.

3. Степашко М.В. Масаж і лікувальна фізична культура в медицині :

- підручник / М.В. Степашко, Л.В. Сухостат. – К. : ВСВ «Медицина», 2010. – 352 с.
4. Фокін В. Полный курс массажа / В. Фокін. – М. : ФАИР, 2010. – 464 с.
  5. Фокін В. Современный курс массажа / В. Фокін. – М. : ФАИР, 2010. – 624 с.
  6. Штеренгерц О.Е. Массаж для взрослых и детей. – К. : Здоровья. – 1992. – 384 с.

Змістовий модуль 2. Масаж при захворюваннях вегетативної нервової системи

Практичне заняття 10. Масаж при головному болі. Оволодіння навичками виконання.

Основні питання / ключові слова: головна біль, комірцева зона, тиск.

Рекомендована література

1. Васічкін В. Большой справочник по массажу / В. Васічкін – СПб : АСТ, 2013. – 416 с.
2. Єфіменко П.Б. Техніка та методика класичного масажу : навч. посібник / П.Б. Єфіменко – Харків : «ОВС», 2007. – 216 с.
3. Степашко М.В. Масаж і лікувальна фізична культура в медицині : підручник / М.В. Степашко, Л.В. Сухостат. – К. : ВСВ «Медицина», 2010. – 352 с.
4. Фокін В. Полный курс массажа / В. Фокін. – М. : ФАИР, 2010. – 464 с.
5. Фокін В. Современный курс массажа / В. Фокін. – М. : ФАИР, 2010. – 624 с.
6. Штеренгерц О.Е. Массаж для взрослых и детей. – К. : Здоровья. – 1992. – 384 с.

Практичне заняття 11. Масаж при вегето-судинних синдромах. Схема та методики масажу, оволодіння навичками виконання. Оволодіння навичками виконання.

Основні питання / ключові слова: вихідні положення масажиста й масажованого, судинний синдром, тиск, діенцефальний синдром.

Рекомендована література

1. Васічкін В. Большой справочник по массажу / В. Васічкін – СПб : АСТ, 2013. – 416 с.
2. Єфіменко П.Б. Техніка та методика класичного масажу : навч. посібник / П.Б. Єфіменко – Харків : «ОВС», 2007. – 216 с.
3. Степашко М.В. Масаж і лікувальна фізична культура в медицині : підручник / М.В. Степашко, Л.В. Сухостат. – К. : ВСВ «Медицина», 2010. – 352 с.
4. Фокін В. Полный курс массажа / В. Фокін. – М. : ФАИР, 2010. – 464 с.
5. Фокін В. Современный курс массажа / В. Фокін. – М. : ФАИР, 2010. – 624 с.
6. Штеренгерц О.Е. Массаж для взрослых и детей. – К. : Здоровья. – 1992. – 384 с.

Практичне заняття 12. Масаж при мігрені. Схема та методики масажу, оволодіння навичками виконання.

Основні питання / ключові слова: мігрень, біль, спазм, ішемія, набряк.

Рекомендована література

1. Васічкін В. Большой справочник по массажу / В. Васічкін – СПб : АСТ, 2013. – 416 с.
2. Єфіменко П.Б. Техніка та методика класичного масажу : навч. посібник / П.Б. Єфіменко – Харків : «ОВС», 2007. – 216 с.
3. Степашко М.В. Масаж і лікувальна фізична культура в медицині : підручник / М.В. Степашко, Л.В. Сухостат. – К. : ВСВ «Медицина», 2010. – 352 с.
4. Фокін В. Полный курс массажа / В. Фокін. – М. : ФАИР, 2010. – 464 с.
5. Фокін В. Современный курс массажа / В. Фокін. – М. : ФАИР, 2010. – 624 с.
6. Штеренгерц О.Е. Массаж для взрослых и детей. – К. : Здоровья. – 1992. 384 с.

Практичне заняття 13. Масаж при хворобі Рейно. Схема та методики масажу, оволодіння навичками виконання.

Основні питання / ключові слова: характеризується нападаподібними спазмами судин пальців руки або стопи, затерпання, біль, збліднення шкіри.

Рекомендована література

1. Васічкін В. Большой справочник по массажу / В. Васічкін – СПб : АСТ, 2013. – 416 с.
2. Єфіменко П.Б. Техніка та методика класичного масажу : навч. посібник / П.Б. Єфіменко – Харків : «ОВС», 2007. – 216 с.
3. Степашко М.В. Масаж і лікувальна фізична культура в медицині : підручник / М.В. Степашко, Л.В. Сухостат. – К. : ВСВ «Медицина», 2010. – 352 с.
4. Фокін В. Полный курс массажа / В. Фокін. – М. : ФАИР, 2010. – 464 с.
5. Фокін В. Современный курс массажа / В. Фокін. – М. : ФАИР, 2010. – 624 с.
6. Штеренгерц О.Е. Массаж для взрослых и детей. – К. : Здоровья. – 1992. 384 с.

Практичне заняття 14. Масаж при соляриті. Оволодіння навичками виконання.

Основні питання / ключові слова: сонячне сплетіння, солярний плескіт, болі в підшлунковій області.

Рекомендована література

1. Васічкін В. Большой справочник по массажу / В. Васічкін – СПб : АСТ, 2013. – 416 с.
2. Єфіменко П.Б. Техніка та методика класичного масажу : навч. посібник / П.Б. Єфіменко – Харків : «ОВС», 2007. – 216 с.
3. Степашко М.В. Масаж і лікувальна фізична культура в медицині : підручник / М.В. Степашко, Л.В. Сухостат. – К. : ВСВ «Медицина», 2010. – 352 с.
4. Фокін В. Полный курс массажа / В. Фокін. – М. : ФАИР, 2010. – 464 с.
5. Фокін В. Современный курс массажа / В. Фокін. – М. : ФАИР, 2010. – 624 с.
6. Штеренгерц О.Е. Массаж для взрослых и детей. – К. : Здоровья. – 1992. 384 с.

Практичне заняття 15. Масаж при вібраційної хворобі. Методика проведення. Оволодіння навичками виконання.

Основні питання / ключові слова: вібраційна хвороба, рефлекторні дії, дистрофічні процесі, трофіка.

Рекомендована література

1. Васічкін В. Большой справочник по массажу / В. Васічкін – СПб : АСТ, 2013. – 416 с.
2. Єфіменко П.Б. Техніка та методика класичного масажу : навч. посібник / П.Б. Єфіменко – Харків : «ОВС», 2007. – 216 с.
3. Степашко М.В. Масаж і лікувальна фізична культура в медицині : підручник / М.В. Степашко, Л.В. Сухостат. – К. : ВСВ «Медицина», 2010. – 352 с.
4. Фокін В. Полный курс массажа / В. Фокін. – М. : ФАИР, 2010. – 464 с.
5. Фокін В. Современный курс массажа / В. Фокін. – М. : ФАИР, 2010. – 624 с.
6. Штеренгерц О.Е. Массаж для взрослых и детей. – К. : Здоровья. – 1992. 384 с.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3	-	-
Відвідування практичних занять	1	9	9	6	6
Робота на практичному занятті	10	9	90	6	60
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ					
	Разом		132		96
Максимальна кількість балів : 228					
Розрахунок коефіцієнта : $228 / 100 = 2,28$					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Змістовий модуль теми курсу	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль 1. Масаж при захворюваннях та травмах центральної нервової системи. (10 год.)		

1. Масаж при різних типах невралгії та невритах (міжреберна невралгія), методика проведення. (2 год.). 2. Масаж при наслідках порушення мозкового кровообігу. Масаж при дитячому церебральному паралічі (спастичні та в'ялі паралічі). (2 год.). 3. Техніка масажу при міжреберної невралгії. (2 год.). 4. Техніка та методика виконання масажу при невралгії трійчастого та невриті лицьового нерва. (2 год.). 5. Техніка масажу при черепно-мозковій травмі. (2 год.).	Поточний	5
Змістовий модуль 2. Масаж при захворюваннях вегетативної нервової системи (10 год.)		
6. Масаж при головному болю. Оволодіння навичками виконання. (2 год.). 7. Масаж при вегето-судинних синдромах. Схема та методики масажу, оволодіння навичками виконання. (2 год.). 8. Масаж при мігрені. Схема та методики масажу, оволодіння навичками виконання. (2 год.). 9. Масаж при хворобі Рейно. Схема та методики масажу, оволодіння навичками виконання. (2 год.). 10. Масаж при соляріте. Оволодіння навичками виконання (2 год.).	Поточний	5
Всього: 20 годин		10

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Форма контролю — модульне письмове тестування.

Критерії оцінювання модульного письмове тестування:

Оцінка	Кількість балів
Відмінно <i>Знання, виконання в повному обсязі з незначною кількістю (1-2) несуттєвих помилок (вищий рівень)</i>	24 - 25
Дуже добре <i>Знання, виконання в повному обсязі зі значною кількістю (3-4) несуттєвих помилок (вище середнього рівень)</i>	21 - 23

Оцінка	Кількість балів
Добре <i>Знання, виконання в неповному обсязі з незначною кількістю (1-2) суттєвих помилок (середній рівень)</i>	18 – 20
Задовільно <i>Знання, виконання в неповному обсязі зі значною кількістю (3-5) суттєвих помилок/недоліків (нижче середнього рівень)</i>	13 – 17
Достатньо <i>Знання, виконання в неповному обсязі, але є достатніми і задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання (нижче середнього рівень)</i>	10 -13
Незадовільно <i>Знання, виконання недостатні і не задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання з можливістю повторного складання модулю (низький рівень)</i>	6 – 9
Незадовільно <i>З обов'язковим повторним курсом модуля (знання, вміння відсутні)</i>	1-5

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання
Форма контролю — залік.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

1. Захворювання нервової системи. Протипоказання та показання для проведення масажу.
2. Фізіологічна дія масажу на нервову систему.
3. Методика проведення масажу при захворюваннях нервової системи.
4. Помилки при виконанні масажу при захворюваннях нервової системи.
5. Масаж при різних типах невралгії та невритах (міжреберна невралгія), методика проведення.
6. Масаж при наслідках порушення мозкового кровообігу.
7. Масаж при дитячому церебральному паралічі (спастичні та в'ялі паралічі).
8. Масаж при спастичних та в'ялих паралічах.
9. Масаж за системою Манаківа.
10. Масаж при міжреберної невралгії.
11. Масаж при невралгії трійчастого та невриті лицьового нерва.
12. Масаж при черепно-мозковій травмі.
13. Масаж при попереково-крижовому радикуліті.
14. Масаж при травмах периферійних нервів.
15. Масаж при невриті ліктьового нерва.
16. Масаж при невриті променевого нерва.
17. Масаж при невриті і невралгії плечового сплетення.
18. Масаж при невралгії сідничного нерва.
19. Масаж при головному болі.
20. Масаж при вегето-судинних синдромах.
21. Масаж при мігрені.

22. Масаж при хворобі Рейно.
23. Масаж при соляриті.
24. Масаж при вібраційної хворобі.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно <i>Знання, виконання в повному обсязі з незначною кількістю (1-2) несуттєвих помилок (вищий рівень)</i>	90-100
Дуже добре <i>Знання, виконання в повному обсязі зі значною кількістю (3-4) несуттєвих помилок (вище середнього рівень)</i>	82-89
Добре <i>Знання, виконання в неповному обсязі з незначною кількістю (1-2) суттєвих помилок (середній рівень)</i>	75-81
Задовільно <i>Знання, виконання в неповному обсязі зі значною кількістю (3-5) суттєвих помилок/недоліків (нижче середнього рівень)</i>	69-74
Достатньо <i>Знання, виконання в неповному обсязі, але є достатніми і задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання (нижче середнього рівень)</i>	60-68
Незадовільно <i>Знання, виконання недостатні і не задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання з можливістю повторного складання модуля (низький рівень)</i>	35-59
Незадовільно <i>З обов'язковим повторним курсом модуля (знання, вміння відсутні)</i>	1-34

7. Навчально-методична картка дисципліни

Разом: 60 год.: лекції - 6 год., практ. заняття - 30 год., самостійна робота - 20 год., модульн. контроль - 4 год.

Модулі	ЗМ 1. Масаж при захворюваннях та травмах центральної нервової системи. (132 бали)								
Лекції	1			2			3		
Теми лекцій	Фізіологічна дія масажу на нервову систему. Захворювання нервової системи. Протипоказання та показання для проведення масажу.			Масаж при різних типах невралгії та невритах (міжреберна невралгія), методика проведення			Масаж при наслідках порушення мозкового кровообігу. Масаж при дитячому церебральному паралічі (спастичні та в'ялі паралічі).		
Лекції, відвід. (бали)	1			1			1		
Практичні заняття	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Теми практичних занять	Техніка масажу при міжреберної невралгії.	методика виконання масажу при невралгії трійчастого та невриті лицьового	Техніка масажу при черепно-мозковій травмі.	Техніка та методичні вказівки масажу при попереково-крижовому радикуліті	Техніка масажу при травмах периферійних нервів	Масаж при невриті променевого нерва.	Масаж при невриті променевого нерва.	Масаж при невриті і невралгії плечового сплетення	Масаж при невралгії сідничного нерва
Робота на практ. зан.+відвід. (бали)	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1
Самост. роб. (бали)	5								
Види пот. контр. (бали)	Мод. контр. робота №1 (25 балів)								
Підсум. контроль									

Модулі	ЗМ 2. Масаж при захворюваннях вегетативної нервової (96 бали).					
Лекції	-					
Практичні заняття	10	11	12	13	14	15
Теми практичних занять	Масаж при головному болі. Оволодіння навичками виконання.	Масаж при вегето-судинних синдромах. Схема та методики масажу, оволодіння навичками виконання.	Масаж при мігрені. Схема та методики масажу, оволодіння навичками виконання.	Масаж при хворобі Рейно. Схема та методики масажу, оволодіння навичками виконання.	Масаж при соляріте. Оволодіння навичками виконання	Масаж при вібраційної хвороби. Методика проведення
Робота на практич. зан.+відвід. (бали)	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1
Самост. роб, (бали)	5					
Види пот. контр. (бали)	Мод. контр. робота №2 (25 балів)					
Підсум. контроль	Залік					

8. Рекомендовані джерела

Основна:

1. Васічкін В. Большой справочник по массажу / В. Васічкін – СПб : АСТ, 2013. – 416 с.
2. Єфіменко П.Б. Техніка та методика класичного масажу : навч. посібник / П.Б. Єфіменко – Харків : «ОВС», 2007. – 216 с.
3. Мороз Л. Універсальна енциклопедія лікувального й оздоровчого масажу. К. : БАО. – 2011. – 448 с.
4. Россер Мо Лечебный массаж / Мо Россер. – М. : Мартин, 2012. – 585 с.
5. Степашко М.В. Масаж і лікувальна фізична культура в медицині : підручник / М.В. Степашко, Л.В. Сухостат. – К. : ВСВ «Медицина», 2010. – 352 с.
6. Фокін В. Полный курс массажа / В. Фокін. – М. : ФАИР, 2010. – 464 с.
7. Фокін В. Современный курс массажа / В. Фокін. – М. : ФАИР, 2010. – 624 с.

Додаткова:

1. Штеренгерц А.Е. Массаж для взрослых и детей / А. Е. Штеренгерц, И.А. — Киев, 1996.
2. Глезер О., Далихо. В.А. Сегментарный массаж / О. Глезер, В.А. Далих. - ВЛАДОС, 2002.- 354 с.

9. Додаткові ресурси

1. <http://medmassages.ru/priemi/1099-priem-rastiranie-i-ego-dejstvie-na-organizm.html>
2. homedr.ru/first/massage6.php
3. www.casada.ru/article_318.htm
4. doctorhelp.ru/info/2726.html
5. handmassage.ru/lesson/rastiranie
6. fly-massage.narod.ru/m/4/4.html
7. www.rusmedserv.com/massage/book/rast.html
8. www.kid.ru/massaz/part_02.php3
9. www.maccage.ru/Rastiranie.php
10. masagi.com.ua/vid/clasik/print:page,1,57-rastiranie.html
11. www.inmoment.ru/beauty/massage/massage-rastiranie.html
12. www.medmas.ru › [Техника масажа](#)
13. www.zdorovih.net/modules.php?name=Articles&pa...articles...
14. www.pitermassage.ru/page_pm.php
15. kindermassage.ru/priemymassaga/.../534-fiziologicheskoe-vozdejstvi...
16. pro-massazh.ru/
17. www.lechimsya.net/8priemi_rastir.html
18. <http://www.nmedik.ru/mas/obs/rastiranie.html>
19. <http://mymassage.ru/book.htm>